

rendelet szerint ezek a területek az erdőben levő tisztításokkal, kisebb rétekekkel és legelőkkel együtt erdőnek minősülnek.

Az állami erdőrendezőségek munkájuk során a vadgazdálkodási előírások betartását is ellenőrzik. Helytelenül űzött vadgazdálkodás esetén a megyei tanácsok szakigazgatási szerveihez bejelentést tesznek. A vadgazdálkodó szervezetet szankciók segítségével fogják a szükség esetén helyes vadgazdálkodásra kényszeríteni.

A vadgazdasági üzemtervek semmiképpen sem jelentik a nagyrészt természeti tényezőktől függő ágazat szűk korlátok közé kényszerítését, célja kizárólag a mező-, erdő- és vadgazdálkodás népgazdaságilag legcélszerűbb összhangjának biztosítása, ami egyidejűleg a nagyvadállomány minőségi továbbjavulását is eredményezi.

Összefoglalva: A nagyobb erdőgazdasági egységek üzemtervezésére való áttérés lehetővé teszi, hogy az adott területen levő vadgazdálkodási egységekre vonatkozóan a nagyvadgazdálkodási feladatokat is a MÉM Erdészeti és Faipari Hivatalának vezetője által jóváhagyott üzemtervek írják elő. Az üzemtervek vadgazdasági része az erdő vadeltartóképesége alapján meghatározza a fenntartható vadlétszámot, előírja a vadföldek szakszerű megművelését és lehetőséget biztosít az eddiginél több, elsődlegesen vadgazdasági rendeltetésű erdőrészlet kijelölésére.

A termelészövetkezetek önálló erdőgazdálkodásáról

TÓTH IMRE

Az Állami Erdőrendezőség és erdőfelügyelőségei segítségével összegyűjtöttem a Duna és Karasica-menti Termelészövetkezetek Területi Szövetségéhez tartozó erdők üzemtervi adatait. Negyven tagszövetkezet tartozik ide a mohácsi, a siklósi és a pécsi járások területén, nagyjából a Pécs—Budapesti 6-os úttól délre (Hosszúhetény, Mecseknádasd, Hidas kivételével) Tolna megye határáig és a Duna vonaláig (Dunafalva és Mohács határa már átesik a bal partra). Nyugati határa körülbelül a Pécs—Harkányi kövesút vonalában fekszik. Az érintett erdőgazdasági tájegységek:

11. Közép- és Alsódunai ártér
29. Baranya—Somogy—Tolnai hegyhát
30. Villányi hegyvonulat
31. Ormánság
32. Mecsek

Az erdő és egyéb terület 9415 ha. A 100 db érvényes üzemtervből és üzemtervi kivonatból feldolgozott terület 5628 ha, tehát az üzemtervezettség kb. 60%-os. Az elmúlt évben végzett külső erdőrendezési munkák eredménye az idei évben jelentkezik és 1970 végéig teljes lesz az üzemtervezettség.

Az 1968. évi lezárolásokból megállapítható, hogy kereken 30 000 br. m³ fakitermelést végeztek tagszövetkezeteink és mintegy 1 millió Ft-ot használtak fel erdőfenntartásra. Az 1969. évi fakitermelési feladatból 76,4% a véghasználat, 19,7% a gyérités és 3,9% a tisztítás. A IV. ötéves terv során 1971—75. években 1200 ha-ral fog növekedni az erdőgazdálkodás területe a célcsoportos beruházásokból. Ebből a mezőgazdasági cellulóznyárfa telepítés csupán 100 ha.

A szövetséghez tartozó tagszövetkezetek erdőgazdálkodását 31%-ban szak-

irányítással, 61⁰/₀-ban szakképzett erdész alkalmazásával és 8⁰/₀-ban sem szakirányítással, sem erdész tartásával — kezelik. A hiányosságok megszüntetése folyamatban van. Az új gazdaságirányítási rend tagszövetkezeteinket az erdők teljes értékű használóinak ismerte el. Az ellenőrzést és felügyeletet a 22/1968. MÉM sz. utasítással életrehívott erdőrendezőiségek látják el. Tagszövetkezeteinktől elvárják és megkövetelik, hogy az éves erdőművelési és fahasználati terveiket a meglévő üzemtervek birtokában, azok adatainak felhasználásával, üzemtervezetlen területek esetén helyszíni felvételek alapján — tartalmi és formai követelményeknek megfelelően — határidőre elkészítsék. A célcsoportos beruházások tervezése kiadható az Ültetvénytervező Vállalatnak, illetve az állami erdőgazdaságoknak. Mivel tagszövetkezeteink erdőterülete külön-külön nem haladja meg az 1000 ha-t, így erdésztechnikusok, egyéb elismert szakképesítésű erdészek munkájától várjuk a fenti igény kielégítését.

Az önálló erdőgazdálkodásra törekvés szellemében alapgondolatom a helyszínen, közeli környéken lakó, anyagi függőségben élő, teljes egészében tagszövetkezeteinkhez tartozó kezelő erdészgárda kialakítása. A közösségben levő erő hatékonyságának kialakítása érdekében javasoltam, hogy a területi szövetség állandó alkalmazottai sorába vegyen fel egy okleveles erdőmérnököt erdészeti szaktanácsadói beosztásba. Munkakörét ideiglenesen az alábbiakban célszerű körvonalazni:

1. Gyűjtse össze a tagszövetkezeteknél „elfekvő”, újabb keletű erdőgazdasági üzemterveket és azok alkalmazása érdekében a kezelő erdészeknek adja ki az „erdészkerületi évkönyvet”. (Lásd *Az Erdő* 1968. évi 6. számában megjelent cikket.) Az így szerkesztett és kiadott „zsebkönyv” tartalmazza a szükséges üzemtervi kivonatot. Egy-egy tagszövetkezet erdőgazdálkodását tételesen, erdőrésztelenként tárgyalja, és minden műszaki adatot és kötelező nyilvántartást felölel. Tárgyalóképessé teszi a kezelő erdészt és ellenőrzések során lehetőséget ad, hogy az egyes „szakmai észrevételek — utasítások” az érintett erdőrészelhez szorosan kapcsolódjanak.

2. A begyűjtött üzemterveket okmánytárában tagszövetkezetenként őrizze és gondoskodik arról, hogy az időközben szükségessé váló nyilvántartási adatokat az erdőfelügyelőségek nyilvántartásával teljesen megegyezően jegyezzék be. A nyilvántartási adatokat át kell vezetni a kezelő erdészek „erdészkerületi évkönyveibe” is.

3. Állandó kapcsolatot tartson az Állami Erdőrendezőiséggel és az illetékes Állami Erdőfelügyelőségekkel. Egyes esetekben csatlakozzék kiszállásaikhoz. Közösön győződhetnek meg így a felmerülő tennivalókról, a kezelő erdészek tevékenységéről és az illetékes tagszövetkezet „magatartásáról”.

4. Toborozza a területi szövetséget és a tagszövetkezeteket, valamint azok erdész dolgozóit az Országos Erdészeti Egyesület tagjai sorába. Hasson oda, hogy a területi szövetség és az egyes tagszövetkezetek előfizessenek az „Erdőgazdaság és Faipar” című lapra és azt rendelkezésére bocsássák dolgozóiknak.

5. Szövetségi szinten szerezzék be az erdőgazdálkodás jelenlegi ügyviteléhez szükséges nyomtatványokat és juttassa el tagszövetkezeteinkhez. Minden üzemtervhez rendeljen 2 példányban, munkatérképét, egy-egy példányt vászonra húzottan készíttessen.

6. Foglalkozzék a szövetség területét érintő „táji erdőművelés” témájával. Gyűjtse be a vonatkozó irodalmat akkora példányszámban, hogy kiadható legyen a tagszövetkezetek kezelő erdészeinek. Az állami erdőgazdaságok erdőművelési csoportjából hívjon meg e tárgykörből előadókat. Építse ki a kapcsolatot az állami erdőgazdaságok OEE helyi csoportjaival.

7. Az állami erdőgazdaságok segítségével szervezze meg a tagszövetkezet igényének megfelelő szakmunkásképzést.

8. A szövetség területén készülő üzemtervek zárójegyzőkönyveit nézze át és a kezelő részéről tegye meg a szükséges észrevételeket.

9. Kísérje figyelemmel a tagszövetkezetek kezelő erdészeinek műszaki, adminisztratív felszereltségét (szógtűzőprizma, mérőszalag, átlaló, kézi tájoló, szintező-léc, prizmás távcső, jelzőbalta, köbözőkönyv, Erdei Választékok Szabványkönyve, erdőgazdasági normakönyvek, Erdei Érték és Árszabályzat, Erdei Termékárjegyzék, fatömegtáblák, az államerdészet útján kiadott és érvényben levő szakmai utasításokat tartalmazó könyv, erdőgazdasági vonatkozású MÉM Értesítők, balesetelhárítási — biztonsági szabályzat stb.) Mivel a kezelő erdészekről a legszélesebb körű tájékozottságot és önálló munkát várjuk el, meg kell teremteni annak műszaki és adminisztratív alapjait.

10. Legyen segítségére a tagszövetkezeteknek a kezelő erdész kiválasztásában.

11. Minden évben legalább egy alkalommal járja be a tagszövetkezetek erdeit és írjon rövid emlékeztetőt a jelen és jövő tennivalóiról. Különösen a nevelő-vágások vonatkozásában alakítson ki helyes és gazdaságos szemléletet. Szerzett helyi ismerete alapján, valamint az erdőfelújítási és az erdőtelepítési kötelezettségek lehetőleg távlati igényének megfelelően kezdeményezze az ültetési anyagoknak a tagszövetkezeteken belüli előállítását. Ugyanez a szemlélet alakítandó ki a maggyűjtések vonatkozásában.

12. Az állami erdőgazdaságok segítségével — azok mintájára — adjon ki minden évben „egységes termelési programot”. Ebben foglalkozzék a fagyártmány-termelés lehetőségeivel is.

13. Lépjen érintkezésbe az állami erdőgazdaságok „kereskedelmi osztályaival” és működjék közre a tagszövetkezetek értékesítési nehézségeinek leküzdésében. Igyekezzen egységes termelési program megvalósítására és a tagszövetkezetek összevonásával nagyobb árutételek kialakítására. Export-lehetőségek esetében a tagszövetkezeteket megfelelő árendedmény alapján be lehetne kapcsolni az állami erdőgazdaságok üzletkötéseibe.

14. A fakitermelések gépesítése során tipizálásra kell, hogy törekedjen; a szomszédos tagszövetkezetek gépesítését össze kell hangolja.

15. Az anyagmozgatások gépesítése során olyan gépegységek beszerzését kell kezdeményezze, melyekkel a mezőgazdasági és erdőgazdasági igény legjobban összehangolható.

16. Az erdőművelés gépesítésében lehetőleg a mezőgazdasági nagyüzem gépeit foglalkoztassa egy-egy erdőgazdasági adapter beszerzésével.

17. Új fűrésztelepek tervezése során az Erdészeti és Faipari Műszaki Fejlesztési Főosztály által kiadott útmutató szolgáljon alapul (Az elsődleges faipar lehetőségei a mezőgazdasági üzemek kiegészítő tevékenységének növelésében, azok műszaki megoldásai és fejlesztési irányai). A tagszövetkezetek fafeldolgozó tevékenysége felülvizsgálatra szorul. A meglévő kapacitás nagyobb gépei többnyire korszerűtlenek, elhasználódottak. Az első lépés a meglévő gépek teljesítőképességének legalább kétműszakos kihasználása, megfelelő gyártmányösszetétel és technológia kialakításával. Az új körülmények között dönteni kell, hogy az egyes választékokat miként értékesítsük. Az új faárak elsősorban a rönk termelésére és értékesítésére ösztönöznek. A rendelkezésre álló anyag értéke annyi, amennyiért el tudják adni. Ezt az értéket kell az esetenkénti gazdaságossági számításba beállítani és próbatermeléssel kell meggyőződni, hogy az adott gépek esetében mekkora gyártmányértéket produkálhatunk. A feldolgozást csak akkor szabad szorgalmazni, ha ezáltal nagyobb nyereség biztosítható. A korszerű gyárt-

mányösszetétel és exportlehetőségek kialakítása érdekében célszerű felvenni a kapcsolatot az ERDÉRT Vállalattal. Az ERDÉRT erdő-, mezőgazdasági és export csoportjában megyei-körzeti megbízottak dolgoznak, akik a helyszínen adnak bővebb felvilágosításokat az értékesítés megkönnyítése érdekében. Nagyobb volumenű kapcsolat esetén az ERDÉRT szakmai támogatást is ad különösen a feldolgozás útján értékesíthető termékekről. Ennek birtokában már a termelést is a feldolgozás szorosabban vett követelményeinek megfelelően lehet irányítani. Az ERDÉRT hajlandó átvenni és irányítani tagszövetkezeteink teljes árukészletét a belső felhasználásra tervezett anyagok kivételével. Műszaki segítséget is nyújt a feldolgozó tevékenység fejlesztéséhez. Reméljük, hogy ez a perspektívikus kölcsönös anyagi érdekeltségen nyugvó kapcsolat az ERDÉRT és TÁSZI együttműködését, tagszövetkezeteink bizalmát fogja erősíteni.

18. Kísérje figyelemmel a melléktermékek termelési lehetőségeit a szövetség területén. Tájékoztassa a kezelő-erdészeket a begyűjtésre érdemes termelvényekről.

19. Mind mezőgazdasági, mind erdőgazdasági vonatkozásban kísérje figyelemmel a vadkárok elhárítását szolgáló szakmai irodalmat. Adott esetben egységes, rövid technológiai javaslatokat szerkesszen a kezelő erdészeknek.

*

Amint látjuk, nagyok a feladatok. Ezek ellátása széles látókörű, mozgékony, nagy teljesítőképességű, egész embert kíván. Igen változatos a munkaköre. Alapfeladata meggyőzni a tagszövetkezeteket a kezelő-erdészgárda kialakításának szükségességéről.

A tagszövetkezeteknél alkalmazandó kezelő-erdész a szakirányításon felül minden munkafolyamatot levezet és az erdei termelvényekkel elszámol. Munkáját az Állami Erdőfelügyelőség ellenőrzései során tétélesen felülvizsgálják mind a fakitermelés, mind az erdőművelés vonatkozásában és minősítik. A tagszövetkezetek vezetőségének csupán a munka termelékenységét és az önköltség alakulását kell éber figyelemmel kísérenie. Ebben a vonatkozásban is egészen közösek az anyagi érdekeltségek, mert a kezelő erdész anyagiakban is a tagszövetkezetekhez tartozik.

A szövetségi szinten végzett központi szaktanácsadás hivatott a közösségben rejlő erő és hatékonyság kialakítására. Átfogó szervezéssel, termelési javaslattal kell az egyes erdei termékek piacképességét elősegíteni.

Céltudatos oktatással az állami erdőgazdaságok szintjére kell emelni a tagszövetkezetek erdőgazdálkodását. Ennek eléréséhez esetünkben mintegy 28 kezelő erdész alkalmazása szükséges. Ha a kisebb erdőterület és az abban adódó feladat nem kötné le a teljes munkaidejét, akkor a rokon-szakágazatokból kell munkakörét kiegészíteni (tőgazdaság, vadászat, vadkárrelhárítás, balesetelhárítás, földmérés, belső parcellázás, leltározás, épületek karbantartása, tűzrendészet stb.).

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

Az Erdészeti Tudományos Intézet (ERTI) pályázatot hirdet tudományos munkatársi kutatói állásra budapesti munkahellyel, azonnali belépésre.

Feltételek: erdőmérnöki oklevél, legalább három évi gyakorlat.

A pályázathoz csatolni kell részletes önéletrajzot, az egyetemi végzettséget igazoló oklevelet.

Feladat: erdőhasználat tárgyú kutatásokban kezdetben munkatársként a különféle erdőhasználati kutatásokban közreműködés, 1—2 év múlva pedig önálló témafelelősként.

Illetmény: a 127/1967. (23.) Mü. M. számú utasítás 924. kulcsszámú beosztás szerint 5 évenként 2%-kal emelkedő korpótlékkal. Szolgálati lakást biztosítani nem tudunk. A pályázatot az ERTI igazgatójához, Budapest II., Frankel Leó u. 44. címre kell megküldeni.